

че сж готови да потеглятъ противъ него и да се прославятъ съ унищожението му. Следъ това всѣкакви преговори били прекжснати.

Цѣла зима Портата се готвила както трѣбва, за да накаже непокорния паша. Енергичниятъ реисъ-ефенди (министрътъ на вътрешнитѣ работи) Решидъ изпратилъ 60 куриери по всички страни съ зовъ напролѣтъ да се явятъ на Дунава всички ленни войски отъ Европа и Азия. Въ началото на мартъ 1798 г. около Одринъ се събрали вече до 100,000 души. Пашитѣ проявили голѣмо старание. Али Янински изпратилъ 20,000, вмѣсто исканитѣ отъ него 10,000 души. Главното командуване взелъ капуданъ-пашата *Хюсеинъ*, който обещалъ на султана следъ свършване на войната да поднесе предъ неговитѣ стѣпки или Пазвантовата глава, или своята собствена. Въ края на мартъ следъ блѣскавъ прегледъ на войскитѣ той потеглилъ отъ Цариградъ начело на отбрана войска; голѣмо внимание обърнала неговата артилерия отъ 40 орджия, организирана по френски образецъ; особено пѣкъ една конна батарея. Сжщевременно отплувала нагоре по Дунава и флота отъ 15 канонерски лодки. Приготовленията били толкова грандиозни, че починали да се опасяватъ, дали Портата не е замислила нѣщо противъ Русия или Австрия ¹⁵.

Пазвантоглу не излѣзалъ на открито поле срещу тѣзи превъзходни сили, а разпусналъ войскитѣ си, като задържалъ 12,000 отъ най-вѣрнитѣ, съ които се затворилъ въ Видинъ. Крепостъта била снабдена съ провизии за две години. Полски инженери съставили плана на защитата и ръководѣли артилерията отъ 120 орджия. Отъ къмъ Дунава защитата била повѣрена на канонерски лодки.

Своя походъ срещу Видинъ турцитѣ ознаменували съ ужаси. Софроний, който още въ 1797 г. избѣгалъ отъ пълчищата на Пазвантоглу въ Влашко и Арбанаси, билъ принуденъ сега отново да бѣга и да се крие въ овчарски колиби, а по-късно въ планинския градъ Тетевенъ. Обаче, и тамъ не било безопасно; трѣбвало да бѣга въ Свищовъ. Капуданъ-пашата пжтьомъ опожарилъ Габрово. Кърджалиитѣ, които служили у него като наемници, опустошили славния градъ Арбанаси до Търново (стр. 346). Родната кжща на Софроний била напълно разграбена така, че въ нея не останало „ни лъжица, ни паница“, а иманяри съвсемъ я разровили ¹⁶. Жителитѣ избѣгали въ Влашко и вече се не върнали. Това събитие, станало преди 80 години, сега е вече забравено и ако не бѣха запискитѣ на Софрония, падането на Арбанаси щѣше завинаги да остане за насъ неизвестно ¹⁷.

Въ срѣдата на м. априлъ Видинъ билъ обсаденъ отъ всички страни. На 14 часа околостѣтъ били струпани 120,000 души. За последенъ пжтъ капуданъ-пашата обещалъ на бунтовника да му пощади живота, свободата и отличията, ако той сложи оръжие. Но Пазвантоглу отъ балкона на своя дворецъ, отгдето наблюдавалъ съ далекогледъ движенията на неприятеля, отговорилъ гордо на Хюсеиновия пратеникъ, че лесно може да противопостави на пашата 100,000 души, но предпочита да го победи тукъ съ 10,000. И найстина, той победилъ. Обсадата продължила шестъ месеца. Атакитѣ на турцитѣ били отблѣснати, а дунавската имъ флотилия още въ самото начало била разбита. Болести и дезертьорства отслабвали армията на обсадителитѣ. Мародери (делии) на тѣлпи скитали по околноститѣ. Презъ есенъта направили последенъ опитъ да превзематъ Видинъ съ пристѣпъ. Презъ нощъта цѣлата армия дошла до стенитъ, но въ тъмнината полковетѣ не се разпознали единъ другъ, дълго време не прекратили стрелбата и си причинили сами помежду си едно страшно кръвопролитие. Въ края на октомврий турцитѣ отстѣпили, преследвани отъ Пазвантоглу, който, за тѣхенъ срамъ, имъ взелъ и обоза. Тѣй се свършилъ походътъ на армията, съ чиято численность